

ZDENKO VRDLOVEC
ZGODOVINA SLOVENSKEGA FILMA
 Didakta, Radovljica 2010, 39,90 €

SLOVENSKA FILMSKA ZGODOVINA OD KONCA 19. STOLETJA DO ZAČETKA ŠESTDESETIH Z AVTORSKIM PRIDIHOM.

Čeravno se zdi, da je zgodovina objektivna faktografija, že pogled na velike zgodovinarje to takoj demantira: Herodot, Tukidid, Braudel ali denimo partijski Dedijer - vsak je dodal neizbežno perspektivo, ki v danem času sploh ni bila samoumevna. Tudi Vrdlovec preseneti s svojo časovnico, ki jo postavi že v leto 1898, ko »kinematograf Lumière« prvič gostuje v Ljubljani. Za objekt zgodovine ne jemlje le avtorskega filma, temveč sprva že samo prikazovanje filmov - l. 1907 ima Lj. že tri kinodvorane -, potem pa desetletja dokumentarnih filmov, prehod gledaliških igralcev v igrane filme, ki jih snemajo po Evropi, a tudi slovenske filozofske zapise, ki jih v knjigi ponatisne v izvirni obliki. Avtorjev zorni kot ne vodi v gomilanje dejstev, izhaja pač iz svetovne zgodovine filma, skozi katero motri slovensko, obenem pa vseskozi vmešča film v odnosu do teatra, literature in politike. Z zgljedno držo intelektualne pronicljivosti tako premotri tudi domobranski in partizanski dokumentarno-propagandni film.

Po prikazu strukture povojnih filmskih obzornikov pa s pojavo igranega filma Vrdlovec opusti zgodovino dokumentarcev. Toda produkcije umetniških filmov ne beleži pozitivistično, ampak zarisuje vpis umetnosti v ideje vladajoče komunistične partije. »Na svoji zemlji« na celi črti zanika religijo, celo v podobah podeželja se ne pojavita ne cerkev ne zvonik, po letih idealiziranih podob partizanstva nastopi »Kala«, v kateri partizani delujejo prestrašeno, zbegano in izgubljeno, medtem ko je »Akcija« že film noir partizanskega filma in zato sploh ni bil prikazana v Ljubljani.

Novi val v šestdesetih nasploh vpelje antijunake, depresivne, frustrirane, neprilagojene in razočarane figure. S tem obdobjem se knjiga presekano konča, medtem ko sam tekst napeljuje na logično nadaljevanje v drugi del, v novejšo zgodovino od šestdesetih naprej. (Bernard Nežmah)

+++++

PARADA

www.mladina.si/mladina_plus/parada/